

ČO JE TO DUE DILIGENCE ?

Milan MAJERNÍK - Štefan MAJERNÍK

WHAT IS A DUE DILIGENCE ?

Sustainability - Environment - Safety '2018

ABSTRACT

The concept of due diligence is the usual caution and care spent in the trade business. In European countries, the term due diligence means in particular depth review of the company in connection with a potential business transaction in which it can be like buying shares in a company, purchase and subsequent transfer of the shares or a loan from the bank.

The main reason for the implementation of due diligence information is incomplete and uneven distribution of information among potential business parties (buyer and seller), as well as the uncertainty arising from future developments in the business. The primary purpose of the due diligence process is to overcome this information asymmetry. Good quality and accurate information is important for both sides, not only to be able to assess the economic situation of the audited company and the economic consequences of a proposed transaction, but also because of the development of the necessary contracts for the transaction, including the determination of the content of guarantees and insurance.

Types of due diligence - Financial due diligence - Tax due diligence - Legal due diligence - Market Due Diligence Management and staff due - diligence Technical due diligence - Content due diligence.

Conclusions due diligence is critical to the final decision of investor transactions and offer buyer
Key words: due diligence, business transaction, the diversity of information, types of due diligence, due diligence content

JEL Classification: M 21

ABSTRAKT

Pojem due diligence pochádza z amerického práva a tamojšej praxe pri uzatváraní zmlúv. V preklade znamená obvyklú opatrnosť a starostlivosť vynakladanú v obchodnom styku podnikateľov. V európskych krajinách sa pod termínom due diligence rozumie najmä hĺbková preverka podniku v súvislosti s potenciálnou obchodnou transakciou akou môže byť napríklad kúpa akcií podniku, kúpa a následný prevod obchodného podielu alebo poskytnutie úveru zo strany banky.

Hlavným dôvodom realizácie due diligence je neúplnosť informácií a nerovnomerné rozdelenie informácií o podniku medzi potenciálnymi zmluvnými stranami (predávajúcim a kupujúcim) ako aj neistota vyplývajúca z budúceho vývoja v podnikaní. Základným účelom celého procesu due diligence je prekonať túto informačnú asymetriu. Kvalitné a presné informácie sú pre obe strany dôležité nielen preto, aby dokázali posúdiť ekonomickú situáciu preverovaného podniku a ekonomické dôsledky zamýšľanej transakcie, ale tiež z dôvodu vypracovania potrebných zmlúv k transakcii vrátane stanovenia obsahu, objemu záruk a poistenia.

Druhy due diligence – finančné due diligence, Daňové due diligence, právne due diligence, prevádzkovo – operačné due diligence, trhové due diligence, manažérske a personálne due diligence, technické due diligence.

Záver due diligence sú rozhodujúce pre konečné rozhodnutie investora o transakcii a jeho ponuke kupujúcemu.

ÚVOD

Pojem due diligence pochádza z amerického práva a tamojšej praxe pri uzatváraní zmlúv. V preklade znamená obvyklú opatrnosť a starostlivosť vynakladanú v obchodnom styku podnikateľov. V európskych krajinách sa pod termínom due diligence rozumie najmä hĺbková preverka podniku v súvislosti s potenciálnou obchodnou transakciou akou môže byť napríklad kúpa akcií podniku, kúpa a následný prevod obchodného podielu alebo poskytnutie úveru zo strany banky.

CIEĽ A METODIKA

Hlavným dôvodom realizácie due diligence je neúplnosť informácií a nerovnomerné rozdelenie informácií o podniku medzi potenciálnymi zmluvnými stranami (predávajúcim a kupujúcim) ako aj neistota vyplývajúca z budúceho vývoja v podnikaní. Základným účelom celého procesu due diligence je prekonať túto informačnú asymetriu. Kvalitné a presné informácie sú pre obe strany dôležité nielen preto, aby dokázali posúdiť ekonomickú situáciu preverovaného podniku a ekonomické dôsledky zamýšľanej transakcie, ale tiež z dôvodu vypracovania potrebných zmlúv k transakcii vrátane stanovenia obsahu, objemu záruk a poistenia.

Cieľom príspevku je popísať jednotlivé druhy due diligence, poukázať na ich vymedzenie a analyzovanie vybranej oblasti to je oblasti životného prostredia.

Metodika je postavená na určení cieľa príspevku, jeho hlavného dôvodu, teoretického vymedzenia jednotlivých druhov due diligence, analýze vybranej oblasti due diligence a to je oblasti životného prostredia, krokov analýzy, výstup analýzy do správy z due diligence označenie významných zistení a upozornení.

DRUHY DUE DILIGENCE - ČO VŠETKO INVESTORA ZAUJÍMA?

Podľa predpokladaného zámeru a druhu investície sa stretávame s hĺbkovými kontrolami, ktoré sa podľa svojho zamerania a obsahu členia na:

Finančné due diligence - základnými vstupmi pre audit finančnej stránky podnikania je stav a hodnota majetku, spôsob jeho financovania a výsledky hospodárenia za posledné roky. Základom je realizácia komplexnej finančnej analýzy, prostredníctvom ktorej sa údaje uvedené v účtovných výkazoch detailne konkretizujú a dajú do ekonomických súvislostí, overia sa metódy používané pri oceňovaní, odpisovaní a tvorbe rezerv. Súčasťou môže byť realizácia náhodnej inventúry za účelom overenia viery hodnosti predložených údajov. Cieľom finančného due diligence je identifikácia prípadných rizík spôsobených v dôsledku nesprávne vedeného účtovníctva a skreslenia hodnoty vykazovaných položiek v súvahe (nahodnotením aktív, podhodnotením záväzkov a rizík a podobne.).

Daňové due diligence - často je pokladané za súčasť finančného due diligence. Jeho účelom je zistiť, či daná spoločnosť riadne splnila všetky svoje zákonné povinnosti vyplývajúce z verejnoprávných predpisov a rozpoznať prípadné riziká v oblasti daní, ktoré by mohli mať významný vplyv na hodnotu cieľovej spoločnosti. Najčastejšie ide o riziká v oblasti dane z príjmu a dane z pridanej hodnoty, prípadne ďalších relevantných daní. Rovnako sa kontrolujú vzťahy medzi spriaznenými (majetkovo a personálne prepojenými) podnikateľskými subjektami, t.j. či medzi sebou obchodujú za obvyklú cenu, resp. či si vzájomne neposkytujú len fiktívne služby z dôvodu odlišných daňových sadzieb a podobne. Cieľom je zistiť všetky daňové riziká vyplývajúce z možných chýb pri účtovaní, výpočtu daní alebo nekalých praktík.

Právne due diligence - je ďalšou časťou procesu kontroly a skúmania. Dôraz sa však kladie predovšetkým na získanie a posúdenie relevantných informácií o spoločníkoch (akcionároch), majetkovej účasti cieľovej spoločnosti na podnikaní iných spoločností, pracovnoprávných vzťahoch, úverových vzťahoch a iných zmluvných vzťahoch, právach a

záväzkoch voči tretím osobám, právach duševného vlastníctva atď. Na základe právneho due diligence je nutné zistiť či nehrozia súdne spory alebo iné náklady z dôvodu nedostatočnej právnej ochrany.

Prevádzkové/operačné due diligence - predstavuje proces, prostredníctvom ktorého potenciálny kupujúci posudzuje efektívnosť prevádzky kupovaného podniku v snahe posúdiť alebo vyvrátiť realnosť predloženého podnikateľského plánu. Potenciálny investor zvažuje či je reálne očakávať také podnikateľské výsledky za takých podmienok a predpokladov, aké podnik deklaruje vo svojom podnikateľskom pláne. Účelom prevádzkového due diligence je tiež odhaliť potenciálne synergie a riziká v prípade fúzie (spájania) dvoch podnikov so súvisiacim predmetom podnikania. Tento druh due diligence často vykonáva nezávislá poradenská spoločnosť.

Trhové due diligence - je orientované na posudzovanie trhovej pozície podniku vo vzťahu k výrobkom, ktoré vyrába alebo službám, ktoré poskytuje.

Manažérske a personálne due diligence - je proces, prostredníctvom ktorého sa posudzuje kapacita a kvalita manažmentu. Tento druh due diligence je aktuálny najmä vtedy, ak transakcia predpokladá integráciu funkcií a kultúr dvoch alebo viacerých podnikov (akvizície, fúzie a pod.). Tento proces sa v zahraničí označuje pojmom „management assesment“.

Technické due diligence - je aktuálne v prípade kúpy technologických spoločností, napríklad v odvetví informačných technológií.

OBSAH DUE DILIGENCE - AKÉ KONKRÉTNE INFORMÁCIE INVESTORI POŽADUJÚ?

Investor za účelom skúmania a overovania spomínaných oblastí podniku formuluje svoje informačné požiadavky v takzvanom „Checkliste“. Ide o akýsi zoznam potrebných údajov, dokumentov a podkladov potrebných k jeho skúmaniu. Vo všeobecnosti ide o základné informácie o podniku, vlastníckych vzťahoch, finančnej situácii, právnych vzťahoch, poskytnutých zárukách a podobne. Predávajúci samozrejme dostane určitý čas na to, aby podklady pripravil a zhromaždil do tzv. „dataroomu“. V súvislosti s tým sa obe strany musia dohodnúť, ktoré osoby budú mať prístup k akým informáciám. Tieto záležitosti samozrejme odporúčame ošetriť zmluvným záväzkom o mlčanlivosti. Obsah due diligence má svoj výstup v správe z due diligence.

VÝSLEDKY A DISKUSIA

Predmetom správy z due diligence je obsah objednávky, ktorým je určený druh a zámer vykonania due diligence. Vychádza sa z účtovného a finančného due diligence v rozsahu posúdenia stavu k 31.12. kalendárneho roka, alebo k dátumu ukončenia hospodárskeho roka s akceptovaním inventarizácie a účtovnej závierky kalendárneho, alebo hospodárskeho roka. Základnými vstupmi pri due diligence / účtovný, finančný, personálny / hĺbková preverka finančnej a účtovnej stránky podnikania je hodnota majetku, spôsob jeho financovania, výsledky hospodárenia v rozsahu podnikania a riadenie ľudských zdrojov. Pri spracovaní dodávateľ vychádzal z dokumentov, ktoré mu boli účtovnou jednotkou poskytnuté. Pokiaľ potrebné dokumenty neboli poskytnuté, uvedená oblasť nebude zapracovaná do správy. Správa je spracovaná na základe zozbieraných dát, formou konštatovania faktov.

V prípade, že v prílohe správy sú uvádzané niektoré dokumenty, ide len o ich zdôraznenie nie je to vyčerpávajúci súpis. Práce sa vykonávajú z dokumentov a informácií, ktoré sú poskytnuté. Špeciálne poradenstvo, vrátane právnych, technických, záležitostí, životného prostredia, trhového ocenenia môže byť predmetom práce vtedy, keď je aj obsahom objednávky.

Významné zistenia a upozornenia

V nasledujúcom uvádzame skutočnosti, na ktoré chceme upriamiť pozornosť, neznamená to však, že ostatné, informácie uvedené v správe považujeme za menej dôležité. Tieto informácie uvádzame s identickým označením ako je príslušná skutočnosť uvedená v správe. A to informácie : Zamestnanci a manažment, Účtovné metódy, Dlhodobý hmotný majetok, Zásoby, Finančné

účty ,Vlastné imanie , Časové rozlíšenie , Zvláštne oblasti , Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením
Technické due diligence - životné prostredie - vzor

Agenda životné prostredie.

Spoločnosť - zaregistrovaná v recyklačnom fonde ako výrobca/dovozca v komodite plasty, papier a lepenka.

Zabezpečenie služieb v odpadovom hospodárstve a recyklácii- má spoločnosť uzatvorenú zmluvu s externou spoločnosťou.

Spoločnosť má program prevencie o obaloch na roky budúce cca 3 - 5 rokov.

Škodlivé látky, kontaminanty, podzemné nádrže sa spoločnosti netýkajú - týkajú.

Sporová agenda - životné prostredie

Sporovú agendu spoločnosť v súvislosti so životným prostredím - eviduje - neeviduje. Kontrola z krajského úradu alebo Slovenská inšpekcia životného prostredia za posledné roky : bola - nebola vykonaná.

Agenda Ochrana zdravia pri práci a bezpečnosť

Spoločnosť - má alebo nemá uzatvorenú mandátnu zmluvu na externé zabezpečenie vykonávania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a protipožiarnej ochrany.

Sporová agenda - ochrana zdravia a bezpečnosť práci

Sporovú agendu spoločnosť v súvislosti s ochranou zdravia pri práci a bezpečnosti spoločnosť : eviduje - neeviduje. Kontrola z Národného inšpektorátu práce za posledné roky : bola - nebola vykonaná. Predmet a povaha správy závisí od druhu due diligence, ktorý bol uplatňovaný. V prípade oblasti životného prostredia povaha a predmet správy vychádza a analyzovania agendy životného prostredia, ktorá obsahuje aj významné zistenia a upozornenia, ktoré sa analýzou agendy životného prostredia získali.

ZÁVER

Due Diligence teda slúži k odhaleniu skutočnej situácie v podniku a skutočnej ceny, za ktorú je podnik ponúkaný. Takisto môže odhaliť utajované či skryté problémy a hrozby, s ktorými musí počítať potenciálny záujemca. Vďaka tejto hĺbkovej kontrole je zaistená primeraná ochrana investora pred neúspechom. Kvalita prevedenia závisí od časových možností, spolupráce predávajúceho či aktuálnosti dát. Závery due diligence sú rozhodujúce pre konečné rozhodnutie investora o transakcii a jeho ponuke kupujúcemu.

Na základe due diligence sa tiež zostavuje časový harmonogram celej transakcie, ktorý slúži ako plán pre jej realizáciu. V rámci harmonogramu sú jednoznačne špecifikované úlohy pre jednotlivé zúčastnené strany, aby transakcia prebehla pokiaľ možno čo najhladšie.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] Alexy, J. a kol.: Manažment [Management], TrU, Merkantil, spol. s r. o., Zlatovce 1999
- [2] Herzka, P. a Kajánová, J. : Ekonomika a manažment podniku [Economy and management of the company], STU, Bratislava 2010 Giplin, A.: Dictionary of Economic Terms London

- Butterwort 1966
- [3] Majerník, M.: Základy všeobecnej ekonomickej teorie [Financial management of the company], STU, Bratislava, 2006 Majerník, M. a kolektív. : Finančné riadenie podniku [Financial management of the company], Statis., Bratislava 2011,
 - [4] Samuelson, P. A.: Nordhaus, W. D.: Ekonomia [Economics] L, Bradlo, Bratislava 1992 Zalai, K. a kol.: Finančno-ekonomická analýza podniku [Financial and economic analysis of the company],. Sprint Bratislava 2003
 - [5] Medzinárodné účtovné štandardy [International double-entry bookkeeping] 2003R1725—SK— 05.06.2007 — 009.001
 - [6] <http://www.podnikajte.sk/financie/c/174/category/investor/article/due-diligence.xhtml>
 - [7] http://en.wikipedia.org/wiki/Due_diligence
 - [8] Chapman, C.E (2006). Conducting Due Diligence. Practicing Law Institute, New York, NY <http://www.businessdictionary.com/definition/due-diligence.html>

ADRESY AUTOROV

Doc. Dr. Ing. Milan Majerník

Ústav manažmentu STU, Vazovová 5, 812 43 Bratislava, Slovenská republika
e-mail : milan.majernik@stuba.sk

Ing. Štefan Majerník, PhD.

znalec č. e. 914 932, znalecký odbor : Ekonomia a manažment, Vážska 11, 921 01 Piešťany, Slovenská republika
e-mail : steafn.majernik@yahoo.com

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.